

# İstanbul Sözleşmesi Türkiye İzleme Platformu Açıklaması

23 Aralık 2014

## **KADIN ve LGBTİ ÖRGÜTLERİ AVRUPA KONSEYİ ŞİDDET SÖZLEŞMESİ'NDEN DIŞLANIYOR!**

### **Hükümet kadına yönelik şiddeti kendi kurdurduğu derneklerle önleyemez!**

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İstanbul Sözleşmesi'nin izlemesi için kurulacak GREVIO isimli uzman grubu için Türkiye'nin adaylarını belirleyecek olan 9 kişilik komitenin 3 STK üyesinin KADEM, AKDER ve KASAD-D olmasına karar verdi. 3 STK'nın "seçimi", bağımsız kadın ve LGBTİ örgütlerinin dayatılan usule dair itiraz ve önerilerinin Bakanlık tarafından topyekun göz ardı edilmesinin ardından toplantıyı terk etmeleri sonrasında yapıldı!

Bağımsız kadın örgütlerinin mücadelesi ile Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu ve çekincesiz kabul ettiği İstanbul Sözleşmesi 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girdi. İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetin kadın erkek eşitsizliğinden kaynaklandığını açık şekilde ifade eden ve toplumsal cinsiyet temelli şiddeti ortadan kaldırmayı amaçlayan en güncel ve kapsamlı metindir. Unutmayalım ki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın Türkiye'nin sözleşmedeki imzasını geri çekmesine dair girişim

## **KADIN ve LGBTİ ÖRGÜTLERİ AVRUPA KONSEYİ ŞİDDET SÖZLEŞMESİ'NDEN DIŞLANIYOR!**

### **Hükümet kadına yönelik şiddeti kendi kurdurduğu derneklerle önleyemez!**

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İstanbul Sözleşmesi'nin izlemesi için kurulacak GREVIO isimli uzman grubu için Türkiye'nin adaylarını belirleyecek olan 9 kişilik komitenin 3 STK üyesinin KADEM, AKDER ve KASAD-D olmasına karar verdi. 3 STK'nın "seçimi", bağımsız kadın ve LGBTİ örgütlerinin dayatılan usule dair itiraz ve önerilerinin Bakanlık tarafından topyekun göz ardı edilmesinin ardından toplantıyı terk etmeleri sonrasında yapıldı!

Bağımsız kadın örgütlerinin mücadelesi ile Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu ve çekincesiz kabul ettiği İstanbul Sözleşmesi 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girdi. İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetin kadın erkek eşitsizliğinden kaynaklandığını açık şekilde ifade eden ve toplumsal cinsiyet temelli şiddeti ortadan kaldırmayı amaçlayan en güncel ve kapsamlı metindir. Unutmayalım ki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın Türkiye'nin sözleşmedeki imzasını geri çekmesine dair girişimlerde bulunduğu yönünde güçlü iddialar mevcuttur.

## **KADIN ÖRGÜTLERİ SÜRECE BAKANLIK'TAN ÖNCE DAHİL OLDU**

Sözleşme gereği, Sözleşme'nin uygulanmasını izlemek üzere, Avrupa Konseyi bünyesinde görev yapacak, kısa adıyla GREVIO olarak anılan bir uzmanlar grubu oluşturulması gerekmektedir. GREVIO adaylarının belirlenme sürecini de içerecek şekilde, sözleşmenin

uygulanması ve izlenmesine dair aylardır çalışan İstanbul Sözleşmesi Türkiye İzleme Platformu'nda 77 bağımsız kadın ve LGBTİ örgütü yer almaktadır. Platform, kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet temelli şiddet alanında çalışan, bu alanda bilgi ve deneyim sahibi, kadın erkek eşitliğine inanan ve bunun için mücadele eden, yerel, ulusal ve uluslararası şiddet politikalarını yakından izleyen örgütlerden oluşmaktadır. Platform, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na Sözleşme'nin uygulanması için gereken adımların atılması, GREVIO ile ilgili Türkiye'de yürütülecek sürecin ana muhatabı olarak toplantılara katılma talebi, belirlenecek adayların taşınması gereken kriterler ve bu kriterleri taşıyan adaylarının isimleri, sürece dair görüş ve önerilerini içeren çok sayıda yazı ilettiler.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bu yazılı başvurulara hiçbir yanıt vermediği gibi, yalnızca web sitesinde yayınladığı "GREVIO adaylarının belirlenmesi" başlıklı bir metinle sivil toplumdaki 15 Aralık'a kadar görüş istedi. Ancak görüş bildirmek için belirlediği son tarihten iki gün sonra GREVIO adaylarının seçimi ile ilgili tepeden inme şekilde belirlediği yöntemi duyurdu. Bakanlığın meşru bir gerekçesi olmaksızın dayattığı bu yöntem TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'ndan, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'ndan, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nden, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan, Dışişleri Bakanlığı'ndan ve Adalet Bakanlığı'ndan birer temsilci (toplam 6 temsilci) ve üç sivil toplum kuruluşundan birer temsilciden oluşacak (toplam 3 temsilci) dokuz kişilik bir kurulu içermektedir ve daha en başından, bağımsız STK'ları kamu karşısında etkisiz bir azınlığa dönüştürme amacı taşımaktadır.

İstanbul Sözleşmesi Türkiye İzleme Platformu, bu duyuru üzerine de yönetime dair eleştirilerini, görüş ve önerilerini 19 Aralık'ta Bakanlığa yazılı olarak bildirdi ancak bu metinler Bakanlık tarafından dikkate alınmadı. Bakanlığın 22 Aralık tarihinde GREVIO süreci ile ilgili bir toplantı düzenleneceği bazı Platform üyelerine sadece 1,5 gün önce bildirildi. Bu kez de, toplantıya katılacak örgütlerin örgüt başkanı tarafından imzalanmış kaşeli yetki belgelerini, vergi ve kütük numaralarını iletmeleri, yetki belgelerinin ıslak imzalı aslını ve nüfus cüzdanlarını da yanlarında getirmeleri gibi pek çok bürokratik engel çıkartıldı. Platform üyeleri toplantıya katılacak temsilcilerinin adlarını bildirmelerine rağmen toplantı katılımları Bakanlık tarafından çeşitli bahanelerle engellenmeye çalışıldı. Tüm bunlara karşın Platform üyesi olan örgütlerden İstanbul, Ankara, Muş, Antalya, Adana, Adıyaman, Mersin, Bursa, Edirne, Antep olmak üzere 10 ilden 33 örgüt toplantıya katılmak üzere Ankara'ya geldi. Bürokratik dayatmalara karşı çıkan Platform üyeleri konunun asıl muhatabının kendileri olduğunu söyleyerek toplantıya katılmayı başardılar.

### **BU ANTİDEMOKRATİK YÖNTEMİ KABUL ETMİYORUZ!**

Platform üyeleri, apar topar düzenlenen bu toplantıda da, Bakanlıkça dayatılan yöntemin Sözleşmedeki sivil toplum katılımı ile ilgili yükümlülükleri ihlal ettiğini, antidemokratik olduğunu, yıllardır şiddet alanında çalışan örgütlerin bu konunun ana muhatabı olduğunu, toplantıda seçim yapılmaması gerektiğini, yapılsa da meşru olmadığını, şeffaf ve katılımcı yeni bir yöntem belirlenmesi gerektiğini dile getirmesine rağmen bu eleştiriler dikkate alınmadı. Israrlı şekilde seçim dayatması yapıldı, oy kullanmak için kaşe, tüzel kişilik gerektiren belgeler istendi, sivil toplum olarak sadece derneklerin ve vakıfların kabul edileceği Bakanlık yetkililerince dile getirildi. Bunun üzerine tüm Platform üyeleri toplantıyı terk etti.

### **HÜKÜMETİN TERCİH ETTİĞİ STK'LAR SEÇİLDİ!**

Platform üyeleri toplantıyı terk ettikten sonra, kalan yaklaşık 25 kişilik grupla gerçekleştirilen kurmaca seçim ile Hükümet eliyle kurdurulmuş olan Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) ve Kadın Sağlıkçılar Dayanışma Derneği'nin (KASAD) yanı sıra Ayrımcılığa Karşı Kadın Derneği'nin (AKDER) "seçildiği" öğrenildi. 9 üyesinden 6'sının kamu temsilcisi olduğu böyle bir kurul kabul edilmeyeceği gibi kurula "seçilmiş" olan dernekler açısından da hükümetin

tercihini önceden yaptığı açıktır. Bu süreç meşru değildir. Kadına yönelik şiddetle ilgili uluslararası bir sözleşmenin izlenmesinin kamunun ağırlıklı olduğu böyle bir kurula havale edilmesi kabul edilemez.

22 Aralık'taki toplantının bu kurulda yer alacak üç sivil toplum kuruluşunun belirlenmesi amacıyla düzenlendiği belirtilmiştir. Oysaki Hükümet'e yakınlığı ile bilinen bazı STK'lardan oluşan Türkiye Aile Platformu'nun (TÜRAP), daha görüş alma süreci bitmemişken, sosyal medyada paylaştığı ve Bakanlığın dayattığı "kamu ağırlıklı bir kurul ile aday belirleme" yöntemini ve kurulun yapısını ifşa ettiği toplantıya çağrı metinleri, sürecin kimlerle organize edildiğinin ve sivil toplumdaki görüş alma sürecinin göstermelik olduğunun kanıtıdır. TÜRAP'ın kadına yönelik şiddet konusuyla ilgili bilgi ve deneyim sahibi olmayan, konuyla alakasız İstanbul Fatihleri İzciler Kulübü Derneği ve HAPKİDO Federasyonu gibi çok sayıda üyesi olan bir platform olduğu göz önüne alındığında, görüş isteme sürecinin Sözleşme'nin amaç ve içeriğine aykırı ve şeffaf olmayan bir şekilde işletildiği ortadadır.

### **BU SEÇİM YOK HÜKMÜNDEDİR!**

Bakanlığın ortak hareket ettiği bu "STK"lar; Sözleşme'nin, kadına yönelik şiddet ile ilgili olarak alınacak önlemlerle "aile yapısına"; LGBTİ bireyler için getirilen ayrımcılık yasağının "toplum yapısına" zarar vermesini önlemek (!) üzere "seferberlik" ilan etmiş gruplardır. Bakanlık bünyesinde oluşturulan bu yeni "kurul" ise, İstanbul Sözleşmesi sürecinden, kadın ve LGBTİ örgütleri dışlayarak, bizzat sözleşmenin içeriğini çarpıtma ve uygulanmasını engellemek üzere oluşturulmuş bir kuruldur.

Türkiye'nin daha şimdiden Sözleşme'yi ihlal etmesi, ilerleyen süreçte de Sözleşme'nin uygulanmasında yeni ihlallerle karşı karşıya kalacağımızın kanıtıdır. İstanbul Sözleşmesi kadınların kazanımıdır ve mevcut hükümetin keyfi kararlarıyla uygulanamaz. Sözleşme'nin amaç ve içeriğine aykırı davranılmasına izin vermeyecek, Sözleşme'nin ana muhatapları olarak uygulanması için mücadele etmeye devam edeceğiz. Bağımsız kadın ve LGBTİ örgütlerinin sürece katılımının engellenmesi sadece İstanbul Sözleşmesi'nin değil, Avrupa Konseyi'nin Sivil Toplumun Karar Verme Süreçlerine Katılımıyla İlgili İyi Uygulama İlkeleri'nde de şart koşulan şeffaflık ve eşit katılım ilkelerinin ihlal edildiğini başta Avrupa Konseyi olmak üzere tüm ulusal ve uluslararası mekanizmalara taşıyacağımızı duyuruyoruz.

### **İstanbul Sözleşmesi Türkiye İzleme Platformu**

23 Aralık 2014

İstanbul Sözleşmesi Türkiye İzleme Platformu Üye Listesi

1. Adana Kadın Dayanışma Merkezi (AKDAM)
2. Adıyaman Kadın Yaşam Derneği (AKAYDER)
3. Adıyaman Kadın Sorunlarını Araştırma ve Çözüm Derneği (AKSAÇ)
4. Amargi İzmir
5. Antalya Kadın Danışma Merkezi ve Dayanışma Derneği
6. Adıyaman Genç Kuşak Girişimci Kadınlar ve İstihdam Derneği
7. Adıyaman Anadolu İş Kadınları Derneği
8. Ayvalık Bağımsız Kadın İnisyatifi
9. Bağımsız Kadın Derneği-Mersin
10. Buca Evka -1 Kadın Kültür ve Dayanışma Derneği (BEKEV)
11. Bursa Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği
12. Ceren Kadın Derneği
13. Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD)
14. Çanakkale Kadın El Emegini Değerlendirme Derneği (ELDER)
15. Edirne Kadın Merkezi Danışma Derneği
16. Engelli Kadın Derneği

17. Ergani Selis Kadın Derneği
18. EŞİTİZ – Eşitlik İzleme Kadın Grubu
19. Eşit Yaşam Derneği
20. Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Grubu
21. Ev Hanımları Derneği (EVKAD)
22. Femin & Art Uluslar Arası Kadın Sanatçılar Derneği (10 Şube)
23. Filmmor Kadın Kooperatifi
24. Gökkuşuğu Kadın Derneği
25. İstanbul Feminist Kolektif (İFK)
26. İstanbul LGBTT Dayanışma Derneği
27. İzmir Bağımsız Kadın İnisiyatifi
28. İzmir Barosu Kadın Hakları ve Hukuk Araştırmaları Merkezi
29. İzmir Çiğli Evka 2 Kadın Kültür Derneği (ÇEKEV)
30. İzmir Feminist Kolektif (İzFK)
31. İzmir Kadın Dayanışma Derneği
32. Kadın Cinayetlerine Karşı Acil Önlem Platformu
33. Kadın Çalışmaları Derneği
34. Kadın Eğitim ve İstihdam Derneği
35. Kadın Erkek Birlikte Sosyal Eşitlik Derneği (KEBSED)
36. Kadının İnsan Hakları -Yeni Çözümler Derneği (KİH-YÇ)
37. Kadınlara Hukuki Destek Merkezi (KAHDEM)
38. Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)
39. Kadın Emegi İstihdamı Girişimi (KEİG)
40. Karadeniz Kadın Dayanışma Derneği (KarKad-Der)
41. Karya Kadın Derneği
42. Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER) (Merkez,Şube ve Temsilcilikleri)
43. Kadın Merkezi Vakfı (KAMER) (23 Şube)
44. Kadın Dayanışma Vakfı
45. Kaos Gey ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği (KaosGL)
46. Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği
47. Kırmızı Biber Derneği
48. Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği
49. Lambdaİstanbul LGBTİ Dayanışma Derneği
50. Mavigöl Kadın Derneği
51. Medya İzleme Grubu (MEDİZ)
52. Mersin 7 Renk LGBT
53. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
54. MorEl Eskişehir LGBT
55. Muş Kadın Çatısı
56. Muş Kadın Derneği (MUKADDER)
57. Ordu Kadını Güçlendirme Derneği
58. Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği
59. Petrol-İş Sendikası Kadın Dergisi
60. Selis Kadın Derneği
61. Siyah Pembe Üçgen İzmir Derneği
62. Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD LGBTİ)
63. Sosyalist Feminist Kolektif (SFK)
64. Trabzon Kadın Gelişim ve İletişim Derneği
65. Trans Danışma Merkezi (T-DER)
66. Türk Anneler Derneği Trabzon Şubesi

67. Türk Kadınlar Birliđi
68. Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği (TÜKD)
69. Türk Tabipler Birliđi Kadın Hekimler Kolu
70. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonunu
71. Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği
72. Urfa Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneği
73. Yaşam Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi (YAKA-KOOP)
74. Yaşam Kadın Merkezi Derneği
75. Van Kadın Derneği (VAKAD)
76. Van Saray İlçesi Kadın Çocuk ve Aile İlişkilerini Geliştirme Modernleştirme Koruma ve Güçlendirme Derneği
77. WINPEACE – Türkiye Yunanistan Kadınları Barış Girişimi